Telefon № 11. Dodatek bezpłatny „Nasz Tygodnik" Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Za redakcję odpow. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 17. Nowe, sobota 28 kwietnia 1928 r. Rok V.

Zbiórka na cele oświatowe.

Według ustalonego już od kilka lat zwyczaju odbędzie się w dniu Święta Narodowego pod protektoratem najwyższych reprezentantów Kościoła i Państwa zbiórka na cele oświatowe, więc i obywatelstwo nowskie chyba w tym dniu nie poskąpi grosza na ten zbożny cel. Miejscowy Komitet T. C. L. zorganizował sprzedaż nalepek, które nabyć można u p. Wesołowskiego, u p. Bednarzowej, w Banku Powiatowym i w Banku Ludowym.

Spodziewamy się, że w dniu 3 maja nie będzie w Nowem ani jednego domu polskiego, który nie byłby udekorowany tego rodzaju nalepkami. Oprócz tego w sam dzień święta panienki upoważnione przez komitet będą rozsprzedawać żetony, przyjmując datki na cele oświatowe do osobnej skarbony.

Prosimy usilnie, aby każdy złożył choćby małą ofiarę. Grosz do grosza, a zbierze się poważna suma. Pamiętajmy, że do największych wrogów ludu należy ciemnota.

Komitet T. C. L.

Adrych, inspektor szkolny, prezes. Ks. Grochocki sekretarz.

ODEZWA!

W dniu 3 Maja 1928 r. odbędzie się szereg uroczystości i pochodów narodowych polskich — jak to w osobnym programie podano już do wiadomości.

Niniejszem prosimy wszelkie organizacje, stowarzyszenia, cechy, związki i urzędy — by stawiły się punktualnie o godzinie 9^{15} na placu szkolnym — celem uformowania pochodu.

Miarą okazałości pochodów — będą organizacje — maszerujące w kolumnach.

Dlatego też apelujemy gorąco do wszystkich organizacyj polskich, by wzięły jaknajliczniejszy udział w pochodzie.

Niezorganizowanych Obywateli Polaków zapraszamy, by wzięli jaknajliczniejszy udział w uroczystościach.

Wszystkim po polsku myślącym Obywatelom zwracamy uwagę, że uczestnictwo w uroczystościach 3 Maja jest Ich obowiązkiem moralnym.

Nazwiska opieszałych opublikujemy bezwzględnie.

Komitet Obchodu Uroczystości 3 Maja.

Jak może być uzdrowiony polski przemysł drzewny?

Polski przemysł drzewny przeżywa bardzo poważny kryzys, spowodowany szeregiem okoliczności. W pierwszym rzędzie poruszyć należy sprawę konsumcji wewnętrznej.

Dotychczasowa konsumcja wewnętrzna była niezmiernie niska, przedewszystkiem z powodu ogólnego zubożenia kraju. Konieczność zrównoważenia budżetu Państwa zmusiła też Rząd do jaknajdalej posuniętych oszczędności, co odbiło się przedewszystkiem na zaniechaniu, względnie daleko posuniętem ograniczeniu robót budowlanych, wykonywanych przez Państwo, jak np. budowy nowych linji kolejowych i naprawy już istniejących. Prywatny ruch budowlany był również dotychczas minimalny. To też konsumcja wewnętrzna nie przekraczała 0.25 metra sześć. drewna na jednego mieszkańca i była daleką od norm, istniejących w innych państwach.

Obecny stan gospodarstw leśnych, jakoteż przemysłu drzewnego uniemożliwia czynienie inwestycji: brak dróg komunikacyjnych, któreby umożliwiły przewóz surowca do istniejących, lub powstać mogących zakładów przemysłowych, jest główną przyczyną, że zakłady te nie są udoskonalone, nowe zaś nie powstają. To skolei powoduje nieekonomiczne obchodzenie się z drewnem, jak ręczny wyrób materjałów ciosanych (np. podkładów kolejowych) i wskutek tego poważne straty w surowcu i dochodowości.

Doniosłej wagi jest też sprawa odpowiedniego bardziej celowego rozmieszczenia tartaków. Jeżeli bowiem uwzględni się, że w Polsce jest obecnie około 180 tartaków z 2500 trakami, to przy produkcji rocznej ogólnej około 24.000.000 metrów sześciennych i około 60 proc. z tej ilości, t. j. 14.000.000 metrów sześciennych użytkowego drzewa, wypadnie na jeden trak do przetarcia rocznie około 5.600 metrów sześciennych. Rozmieszczenie ich jednak jest takie, że na tartaki w pewnych okolicach wypada bardzo wiele drewna, inne zaś nie mają co trzeć, względnie trzeba dowozić do nich surowieć, co stwarza oczywiście stosunki zupełnie nienormalne.

Obecnie główną rolę w obrocie drzewnym Polski odgrywa rynek niemiecki.

Dane wywozu z lat 1925—1927 stwierdzają nietylko przewagę ogólnych cyfr wywozu drewna do Niemiec, ponad wywozem do państw innych, ale wypływa z nich również znaczna przewaga surowca w stanie okrągłym, ponad wywozem materjałów częściowo bodaj obrobionych.

Sytuacja obecna na niemieckim rynku drzewnym jest tego rodzaju, że wzrosły niepomiernie ceny surowca, a nie podniosły się odpowiednio ceny materjałów. Wpływ sytuacji tej zaznaczył się również bardzo wyraźnie na polskim rynku drzewnym, na którym ceny materjałów tartych są nieproporcjonalnie niskie, w stosunku do cen surowca.

Jak może być uzdrowiony polski przemysł drzewny?

Przedewszystkiem musi być zwrócona baczna uwaga na zwiększenie konsumcji wewnątrz kraju, zwłaszcza, że sfery zainteresowane przewidują znaczny spadek ilościowy eksportu drzewa. Dążyć również należy do poprawy jakościowej, przez opanowanie między innemi rynków zamorskich. Okolicznością sprzyjającą jest, że, zgodnie z informacjami Rady Naczelnej Związków Drzewnych w Polsce, istnieją możliwości wywozu drzewa tartego z Polski poza Anglją, — do Małej Azji, Egiptu, Syrji, Palestyny, Hiszpanji i Argentyny. Wymagać to będzie jednak spełnienia pewnych warunków. W Egipcie, Syrji, Palestynie trzeba będzie stwarzać składy konsygnacyjne, aby dotrzeć bezpośrednio do konsumenta, ponadto trzeba również dostosować sortymenty do potrzeb miejscowych i kredytować rachunki, potrzeba wreszcie stworzyć odpowiednie, bezpośrednie linje kolejowe, okrętowe, które dotąd nie istnieją, względnie, jak np. Swenska Orient Linie, nie spełniają dobrze swojego zadania.

Brak porozumień w kierunku pewnego ustalenia podziału sfer sprzedaży, oraz brak wspólnych zasad w zakresie polityki cen, stwarza obecnie ogromną konkurencję, wytwarzając chaotyczny układ stosunków w zakresie międzynarodowego obrotu drzewem i pogłębiając degresję cen.

Na wzmożenie eksportu wpynąłby w znacznej mierze należyty układ stosunków handlowych a szczególnie uzyskanie „kredytów eksportowych", w ścisłem tego słowa znaczeniu. Akcję tę powinien objąć w pierwszym rzędzie Bank Polski, łagodząc równocześnie rygory, stosowane obecnie w zakresie dyskonta „trat" zagranicznych. Należałoby wreszcie podkreślić groźną dzisiaj konkurencję firm zagranicznych dla rozwoju krajowego przemysłu drzewnego. Firmy te bowiem rozporządzają w przeciwieństwie do firm krajowych tanim i wysokim kredytem, oraz udogodnieniami podatkowemi, co przyczynia się do wypierania firm krajowych przez firmy zagraniczne.

Uzdrowienia przemysłu drzewnego nie można sobie wyobrazić bez przeprowadzenia odpowiednich inwestycji.

Potrzeba inwestycji dotyczyć winna przedewszystkiem zmiany urządzeń tartacznych, które są przestarzałe, na urządzenia typu nowego, dające nietylko większą wydajność pracy, ale także większą ilościowo i jakościowo wydajność materjałów tartych. Program inwestycji objąć winien również reorganizację metod administracji tartacznej i metod pracy, opierając je na współczesnych metodach naukowej organizacji pracy i produkcji.

Do umożliwienia należytego funkcjonowania wszystkich zakładów przemysłowych, konieczne jest należyte i racjonalne opracowanie i wykonanie planu budowy dróg komunikacyjnych, oraz robót meljoracyjnych. Prawie 11 proc. ogólnej ilości lasów w Polsce, t. j. około 1 miljona ha, jest obecnie w takim stanie zabagnienia, że dostęp do nich jest prawie zupełnie uniemożliwiony.

M. G.

Dzieje malowniczej wyspy.

Dzienniki doniosły niedawno, że królowa Marja rumuńska wyjechała z córką na odpoczynek na wyspę Cypr. W roku bieżącym wyspa ta obchodzi 50-letni jubileusz związku swego z Imperjum brytyjskiem. Cypr uchodzi za biblijna miejscowość Kittim, na której pierwszą kolonję założył Kittim, wnuk Jafeta. Już Fenicjanie sprowadzali z Cypru miedź, a w starożytności był okres, w którym wyspa ta mogła się szczycić zwierzchnictwem na morzu Śródziemnem. Pierwszy, historycznie stwierdzony fakt z dziejów Cypru, to podbój przez Egipcjan wkrótce po wynieśieniu Józefa na stanowisko ministra egipskiego. Podbój ten spowodował tylko płacenie haraczu przez Cyprjan. Po niejakim czasie wyspa przeszła w posiadanie Persów, ale głównymi kolonizatorami byli zawsze Fenicjanie i Grecy.

Apostołowie Paweł i Barnabasz, ten ostatni z pochodzenia Żyd cypryjski, pierwsi krzewili na Cyprze chrześcijaństwo.

Gdy Cypr był częścią wschodniego cesarstwa, gubernator ówczesny Izaak Komnenes zrzucił jarzmo Konstantynopola i ogłosił się cesarzem cypryjskim. W maju 1191 r. Ryszard Lwie Serce z narzeczoną swoją Berengarją z Nawary zdążał na wyprawę krzyżową. Flotę ich rozbiły wichry morskie, a załoga niektórych ze statków wraz z Berengarją dostała się w ręce Komnenesa. Ryszard, któremu doniesiono o tem co zaszło, skierował natychmiast okręt swój ku brzegom, pobił Cyprjan, Izaaka wziął do niewoli, opanował wyspę i ruszył na wyprawę przeciw Saladynowi. Wyspę sprzedał rycerzom Templarjuszom za 320.000 funtów. Rewolucja na wyspie zmusiła Templarjuszów do dalszej sprzedaży kraju Gwidonowi de Lusignan, który był protoplastą panującego na Cyprze rodu Lusignan. Z rodu tego pochodziło 16 królów i dwie królowe. Ostatnia z królowych, ta której portret zdobyć będzie teraźniejszy parlament, Katarzyną Cornaro, (1454—1510) córka bogatego Wenecjanina, wyszła zamąż za króla Jakóba II. Po jego śmierci Cyprjanie zbuntowali się przeciwko jej rządom i Wenecjanie musieli przyjść jej z pomocą dla stłumienia rewolty. Po odstąpieniu Cypru Wenecji, Katarzyna powróciła do grodu św. Marka i tam zakończyła życie.

Z rąk Wenecji Cypr przeszedł w posiadanie tureckie, a w roku 1878, w dyplomacji świata, narobiła wiele wrzawy wiadomość, że administrację na tej wyspie objęły władze brytyjskie. Urzędnik, który sprzedał tę wiadomość gazetom został wydalony, a lord Salisbury zaprzeczył zrazu podanej przez „Globe" wiadomości. Później ujawniło się dopiero, że wiadomość była prawdziwa. Przy wybuchu wiel-

kiej wojny, Cypr administrowany przez Anglików był jeszcze zawsze lennem tureckiem. Anglicy przestali płacić w chwili, gdy Turcja stanęła po stronie mocarstw centralnych. Anglicy zwrócili się do Greków, ofiarowując im Cypr wzamian za wojskowe poparcie, lecz propozycja ta była odrzucona przez Greków. Teraz, z okazji jubileuszu, komisarz angielski podarował parlamentowi cypryjskiemu portret ostatniej królowej cypryjskiej.

Odezwa.

W dniu święta narodowego Konstytucji 3 Maja wzywa się wszystkich Obywateli miasta o udekorowanie domów i wywieszenie chorągwi.

Nowe, dnia 18. kwietnia 1928 r.

Jabłoński
burmistrz.

Program uroczystości

rocznicy wiekopomnej

Konstytucji 3 Maja.

2-go maja:

Od godz. 8-mej wiecz. iluminowanie wieży wodnej.

O godz. 8³⁰ wiecz. stoją wszelkie Towarzystwa Przysposobienia Wojsk. i Straż Pożarna na dziedz. szkoły powszechnej gotowi do capstrzyku (bez sztandarów).

Iluminacja, bęgalskie ognie i t. p.

3-go maja:

O godz. 6 rano pobudka na rynku i ulicami.

O godzinie 8³⁰ przed poł. uroczystość szkolna w tut. hali gimnastycznej.

O godz. 9³⁰ stoją szkoły, korporacje miejskie, urzędy, wszelkie towarzystwa i cechy z sztandarami na dziedzincu szkoły powszechnej gotowi do pochodu.

O godz. 10 przed poł. uroczyste nabożeństwo w kościele parafjalnym. Śpiewy wykonuje Tow. Śpiewu Lutnia.

Po nabożeństwie zbiórka wszystkich Towarzystw i t. d. na cmentarzu, skąd wymarsz na rynek, gdzie odbędzie się przemówienie, śpiew Lutni, pozatem defilada towarzystw i cechów ulicą Gdańską przed ratuszem.

Rozwiązanie pochodu przed hotelem „Dom Polski", gdzie tow. i cechy składają tymczas. swoje sztandary.

Następnie koncert na rynku.

O godz. 3 po poł. zbiórka towarzystw i cechów na rynku (bez sztandarów) i wymarsz na boisko przy „Domu Hallera".

O godz. 3³⁰ po poł. na boisku igrzyska między innemi tradycyjny mecz piłki nożnej pomiędzy tow. „Sokół", a tow. Młodzieżą Katolicką o nagrodę wędrowną, występy innych tow. i szkół.

O godz. 6³⁰ po poł. odmarsz do miasta.

O godz. 8³⁰ wiecz. uroczysta „Wieczornica Ludowa" na sali p. Borkowskiego.

O godz. 9³⁰ wiecz. tańce na sali pp. Borkowskiego, B. Stasiewskiego i Meyerta.

Obowiązkiem wszelkich Towarzystw, Cechów, Korporacji i Urzędów oraz Obywatelstwa jest gremjalnie stanąć w dniu tym celem wzięcia udziału w uroczystości narodowej.

Komitet.

Obwieszczenie o przeglądzie koni.

Na zasadzie art. 15 i 16 roz. Prezydenta R. P. z dn. 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. Ust. R. P. nr. 98/27 poz. 859) Minister Spraw Wewn. w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa zarządził na terenie całego Państwa przegląd koni, urodzonych w roku 1924 i starszych.

Przegląd koni odbędzie się

w Nowem dnia 10 i 11 maja b. r.

o godz. 8 rano. W okresie jego trwania zostaną wydane wszystkim koniom, poddanym przeglądowi: „Dowody tożsamości konia".

Miejsce spędu jest Rynek.

Wzywam wszystkich, w obwodzie miasta zamieszkałych właścicieli i posiadaczy koni, o których powyżej mowa, aby na dzień i godzinę, doprowadzili na plac spędu osobiście lub przez zastępcę wszystkie w ich posiadaniu znajdujące się i w obrębie gminy chowane konie, z wyjątkiem tych, które należą do jednej z wymienionych poniżej, a niepodlegających przeglądowi kategoryj.

Konie winny być doprowadzone do przeglądu z uzdeczkami, względnie uzdzienicami i postronkami. Jeżeli właściciel lub posiadacz konia nie może go osobiście dostawić, powinien powierzyć tę czynność osobie, która dostawi konia do przeglądu na ich żądanie wszystkich potrzebnych wyjaśnień, dotyczących konia i osoby jego właściciela wzgl. posiadacza.

Od dostawienia do przeglądu zwolnione są:

1. Ogiery i klacze pełnej krwi angielskiej oraz ogiery i klacze innych ras, fizjologiczne czystego pochodzenia, posiadające zaświadczenie, uznane przez Min. Roln.
2. Ogiery licencjonowane i klacze zarejestrowane, posiadające zaświadczenia, uznane przez Min. Roln.
3. Konie hodowlane, utrzymywane w państwowych zakładach chowu koni.
4. Konie, pracujące w kopalniach, stale pod ziemią.
5. Klacze wysokoźrebne i klacze ze źrebiętami w wieku do trzech miesięcy.

Właściciele, wzgl. posiadacze koni, należących do jednych ze wspomnianych powyżej kategorji, winni zawczasu zaopatrzyć się w należyte dowody, stwierdzające istnienie tytułu zwolnienia, tak, aby na żądanie organów dokonywujących przeglądu mogli dowody te przedstawić bezzwłocznie (osobiście lub przez zastępcę).

Właścicielom (posiadaczom, zarządom państwowym zakładów chowu koni) koni zwolnionych od obowiązków doprowadzenia do przeglądu, a wyszczególnionych powyżej pod punktami 1, 2 i 3 wydawać będą dowody tożsamości, organy władzy wojskowej, przeprowadzające przegląd, na zasadzie przedstawionych dokumentów.

Zwierząt chorych na chorobę zakaźną, lub i nią podejrzanych, nie wolno przyprowadzać do przeglądu. Fakt i istnienie choroby zakaźnej, lub podejrzenia o nią, ma być stwierdzony przez lekarza weterynarji, lub gdy to jest niemożliwe, przez naczelnika gminy.

Osoby, uchylające się od dostawienia od przeglądu koni, wymienionych w niniejszem obwieszczeniu, będą karane w drodze administracyjnej, w myśl artykułu 27 Rozp. Pr. Rz. z dnia 8 listopada 1927 r. (Dz. Ust. Nr. 98/27 poz. 895) grzywną do wysokości wartości konia lub aresztem do sześciu miesięcy, w wypadku szczególnie ciężkich uchybień mogą być stosowane obie kary łącznie.

Plan

przeglądu koni na obwód Nowe:

W Nowem, Rynek obok hotelu o godzinie 8 rano.

Dnia 10. 5. 1928 r. mają być doprowadzone konie do przeglądu z następujących miejscowości:
Miejski Tryl, Miejski Bochlin, Miejski Przyn i Radziejewo.

Dnia 11. 5. 1928 r. Nowe (miasto) i Wybudowanie.

Nowe, dnia 20 kwietnia 1928 r.

Jabłoński
burmistrz.

NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 29 KWIETNIA 1928 r.

WIOSENNA ORKA

Chleba naszego powszedniego daj nam, Panie....

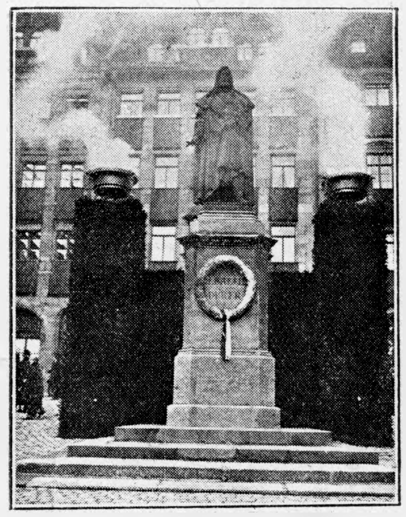
Studenci Belgijscy w Warszawie

J. K. Mość Wiktor Emanuel II, król Italji, w chwilę po zamachu, uczynionym nań podczas otwarcia Targów Medjolańskich.

Złożenie wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza przez studentów belgijskich, którzy przyjechali zwiedzić zakłady przemysłowe w Polsce.

Norymberga, rodzinne miasto znakomitego malarza A. Dürera, uroczyście obchodziło 400-ą rocznicę śmierci jego. Przy pomniku artysty palono znicze.

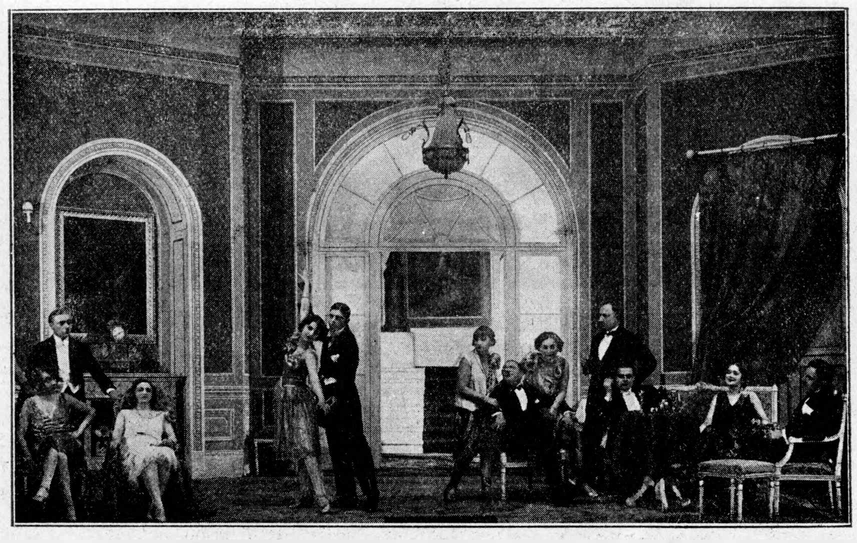
13-letnia Marcella Georges we Francji doznaje widzenia w obłokach Najświętszej Marji. Tłumy trwają w pobożnej adoracji wokoło dziecka.

Indyjska ceremonja zaślubin przy świętym ogniu amerykanki Nancy Miller, która zakochawszy się w Maharadży bramińskim, wyrzekła się wiary przodków swoich.

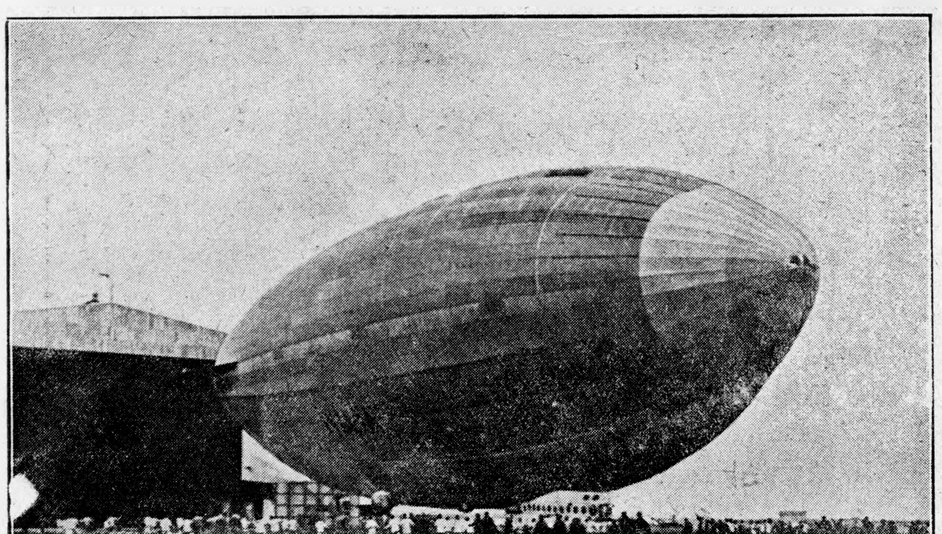
Sylvia Panhurst, słynna przywódczyni sufrażystek angielskich, została matką, ku powszechnemu zdumieniu.

Scena z aktu II sztuki W. Rapackiego: „Panna z dobrego domu", granej w Teatrze Letnim w Warszawie.

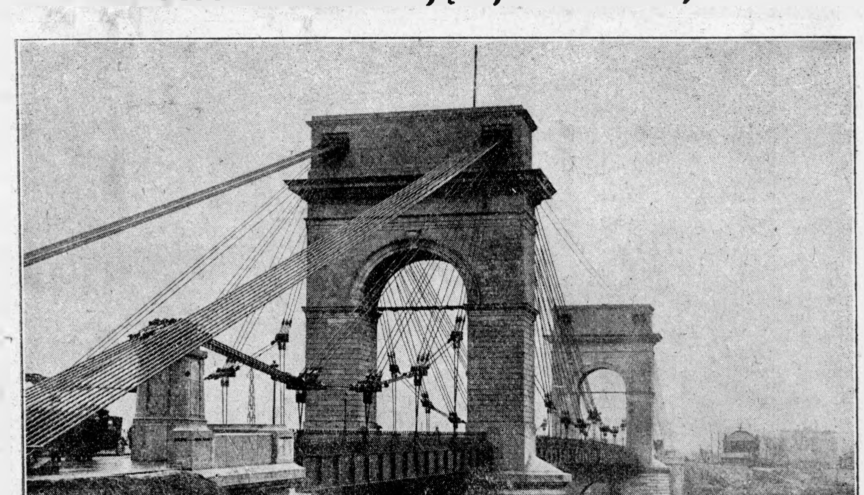

Archiwum komitetu prohibicyjnego w St. Zjedn. posiada próbki wszystkich napojów alkoholowych.

Sterowiec „Italja", na którym gen. Nobile odbywa podróż do bieguna północnego.

Most o interesującej konstrukcji

Widok ciekawie skonstruowanego mostu, świeżo otwartego na Sekwanie pod Paryżem.

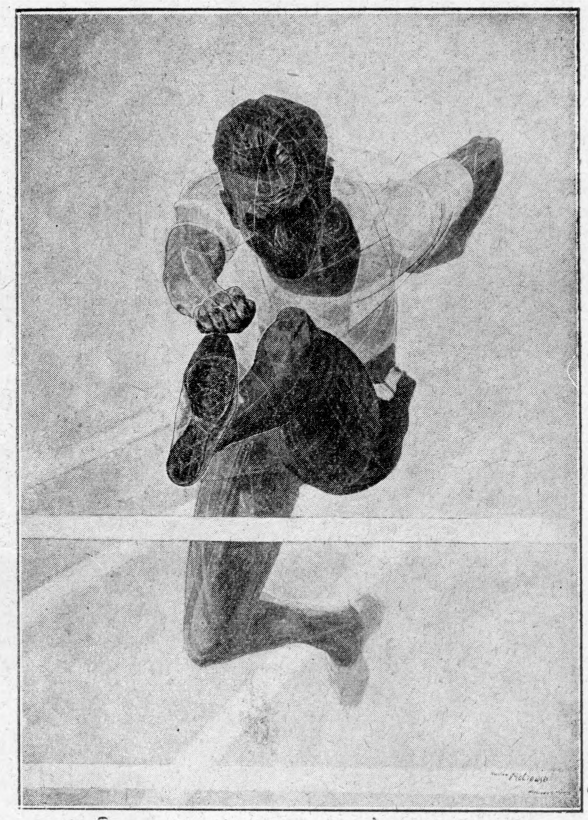
Z Wystaw Warszawskich

„Łuczniczka", rzeźba O. Niewskiej.

Portret p. K.—pendzla Łuczyńskiej-Szymanowskiej.

„Na płotku", obraz W. Piotrowskiego.

Hr. Agnieszka Esterhazy, piękna i utalentowana węgierka, o którą ubiegają się wytwórnie filmowe Europy.

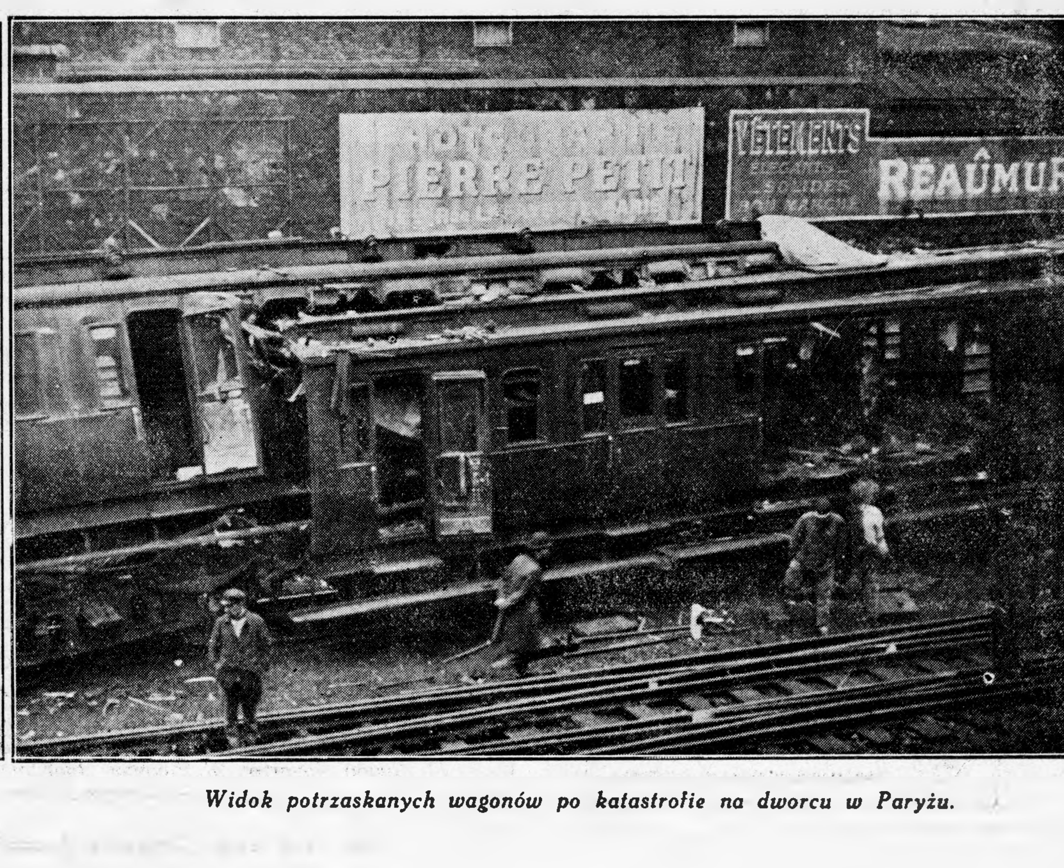

Rod le Rocque w filmie „Czerwony gentleman", który będzie sensacją obecnego sezonu filmowego.

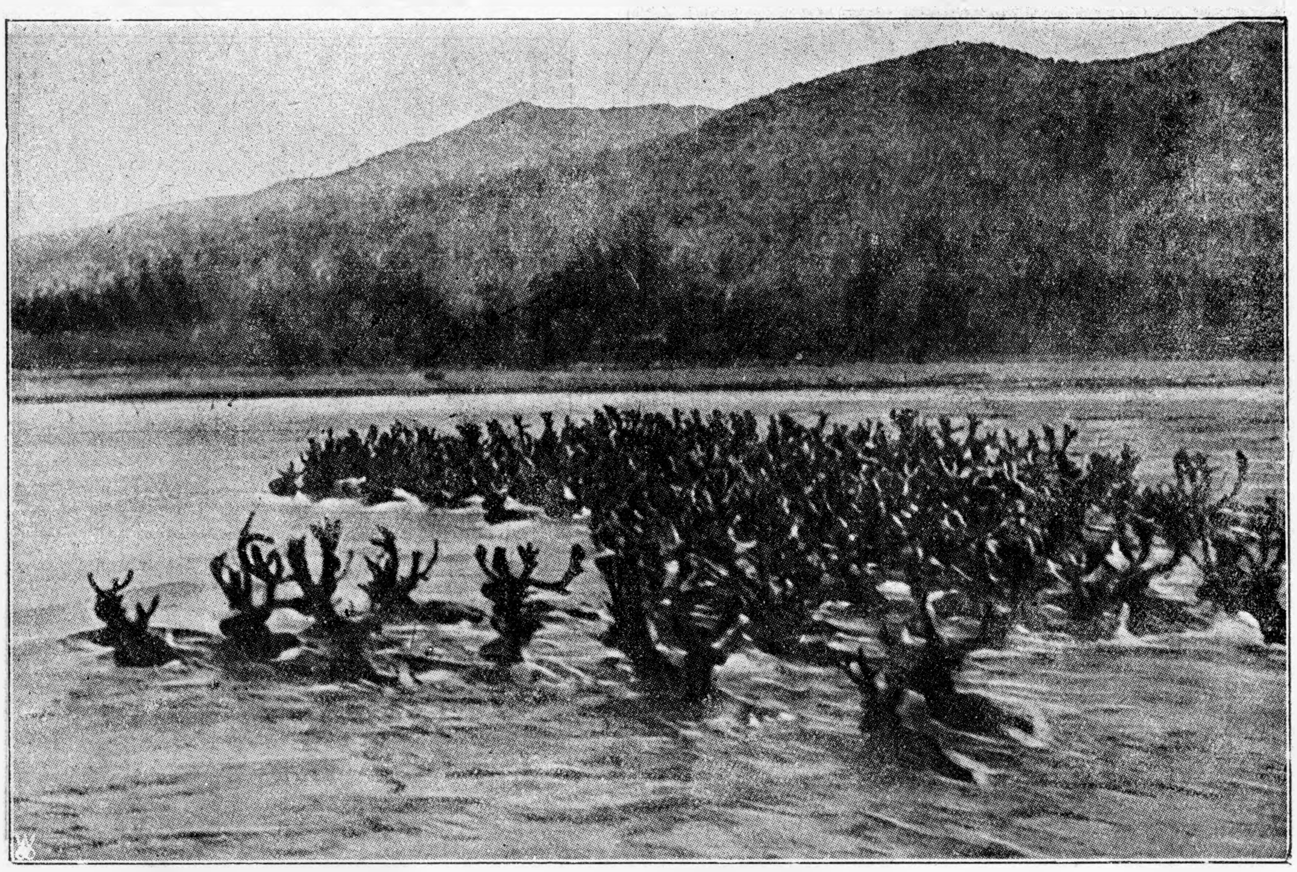

Para „artystów" jednego z cyrków paryskich.

Widok potrzaskanych wagonów po katastrofie na dworcu w Paryżu.

Wędrówka reniferów

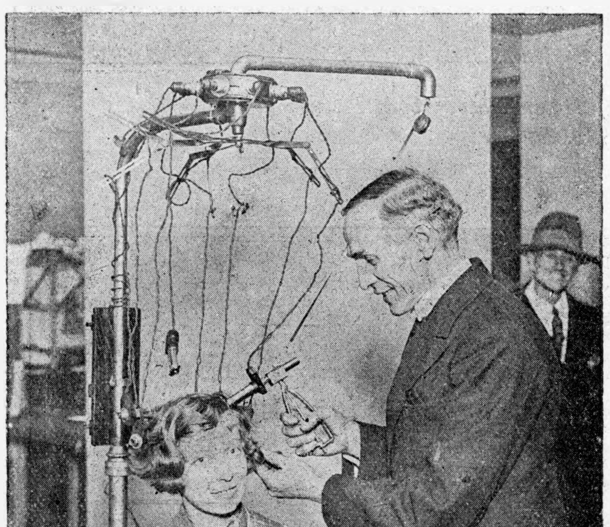
Fotografowi udało się pochwycić ciekawy moment z wędrówki renów, w którym stado przepływa jezioro Benett. Jezioro to znajduje się w pobliżu rzeki Jukon.

Wychowankowie Państwowej Szkoły Ogrodniczej rozpoczęli już prace wiosenne w Ogrodzie Pomologicznym.

Na okrzyk: „ręce do góry", któremu wypada być posłusznym, tak skonstruowany przyrząd odpowiada strzałem.

Uprzemysłowiona Ameryka stosuje przyrząd do wiecznego utrwalania falistości uczesania.

Bert Lewy, znany karykaturzysta, podczas krótkiego pobytu w Hollywood, zrobił kolekcję karykatur gwiazd filmowych: 1) Ramon Novarro, 2) Eleanor Boardman, 3) Marion Davies i 4) George Arthur.

Sp. Akc. Zakł. Graf. „Drukarnia Polska", Szpitalna 12